

POCHYBIĆ (25) *vb pf*

o jasne.

inf pochybić (4). ◇ *fut* [1 sg pochybię.] ◇ 3 sg pochybi (3). ◇ *praet* 3 sg m pochybił (4). [f pochybiła.] ◇ 3 pl m pers pochybili (1). ◇ *con* 1 sg m bych pochybił (1). ◇ 3 sg m by pochybił (4). f by pochybiła (1). ◇ 3 pl m pers by pochybili (2). ◇ *impers fut* pochybi się (1). ◇ *praet* pochybiło się (2). ◇ *con* by się pochybiło (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII w.

1. *Zboczyć; przén: zboczyć z właściwej drogi postępowania* (1) :

Zwrot: »drogi pochybić« (1): Przeto nie iuż nie trzeba wierzącym ná co innego oględać: Bo to pewna/ kto tey drogi Krolewskiej/ dobrze wtorowáney pochybi/ ábo porzuci/ ten nie tám y lám nátuławfzy/ ná wieczne zátráčenje zábieży. *CzechRozm* 97.

Szereg: »pochybić abo porzucić« (1): *CzechRozm* 97 cf *Zwrot*.

2. *Popęlnić błęd, niewłaściwie postąpić* (11) :

pochybić około czego (1): Lecż po nich inni wftępując [!] Biskupi/ ktorzy tak doskonałego Duchá nie mieli/ [...] tym więcey páłterftwá y rzádu Piotrowego potrzebowáli. áby około wyznánia wiáry y náuki/ bez tey opoki nie pochybili *SkarJedn* 80.

pochybić w czym [w tym: „w czym”, „ni w czym” (8)] (10): Semiramis Ninułowá żóná bacząc wiek młody sýná swoiego/ áby on w czym nie pochybił/ wzywáfzy ná lię odzyenie iego táiemnie/ íprawowála kroleństwo *BielKron* 10; Ten áczkolwiek w wielkich niebezpiecznościach y walkach w Rzymie był/ wżákże swego vrzędu nie opuśczał/ tak iż ni w czym nie pochybił. *BielKron* 161, 149, 150, 157v, 272; *BielSpr* 4; Dokąd te trzy powinności porządkiem swym idą/ tedy też Nawá bywa bezpieczna y pożyteczna: Gdy nie w nich pochybi: ízkodzie á zgubie podlega. *PowodPr* 2, 85; Wielkiey mądrości [...] ítáwienie Praw/ y opátrzenie exekucyey ich potrzebuie: áby lię w íprawiedliwości/ y w pożytkách póspolitych/ y w dochowánium cáłości Rzeczypófp: nie pochybiło. *SkarKazSej* 699b.

3. *Popęlnić omyłkę* (5) : pewieném tego, że nie pochybiło, o cobych *et publicam disputationem fuftinere* nie frómał nie. Ieśli téż gdzie nieco nie pochybiło, wżák to może ięcze poprąwić *SarnStat* 314.

pochybić co (1): w ktorych książkách (iáko Polkiego nie vmieiętny) ácz kilká ziół pochybił/ á kilká sęth niedołożył: niewidzę áby sýe zá thę fześć lat/ który Polak wczony obudził/ á iego chybę nápráwił *SienLek* 194.

pochybić w czym (3): IEflizeby nie w Herbyech/ gdzye co pochybiło/ Albo miásto twoiego/ iny półożyło/ Nie miey zá złe/ prószę cie *RejZwierz* 93; *BielKron* 78v; *SienLek* 194.

W przeciwstawieniu: »pochybić ... naprawić« (1): ále [...] chciał thą pracá swoią Polaki pobudzić/ ku lepszemu bádaniu/ áby w czym ón pochybił/ iáko cudzoziemiec/ oni by nápráwili *SienLek* 194.

4. *Odstąpić, nie dostosować się, postąpić inaczej* [czego] (1) : [przodkowie naszy] potomkom przykład zoftáwili. ktore⁸⁰ iáko násláduiá/ niech lię lám iádzá. á ieśli nábożeńftwá wiáry y cnoty przodkow ich pochybili w nich: zguby docześney y wieczney [...] czekać máiá. *SkarŻyw* 358; [preterire sermonem Domini pochibycz fłow panfkich *TomZbrudzBrul Num* 24/13; Sobie winien/ ieśli w czym pochybił méy rády. *Albertus A2*].

5. *Opuścić, pominąć [czego] (1)* : Tempestatem praetermittere. Dobrey pogody vgrzełzić/ pochybić. *Mącz* 443d.

6. *Zawieść (6)* :

a. *Nie zrealizować się, nie spełnić się, okazać się nieprawdą (5)* : Abowiem dziewiąthy księżyc iest prawy á sprawiedliwy czas porodzenia. [...] Ale ołmego księżycza/ kthore fie dziatki rodzą/ polpolicie á rzadko ma pochybyć: aby miały żywo zołtać. *FalZioł* V 16c; Ale ielzczę mieyłce Páwłá s. którym fie ták wielce chełpią k teyże Regule przyłthofuymy/ á vyrzyłz że nie pochybi/ y owłzem pokaże fie/ że to piłmo zá námi iest *SarnUzn* F7v; *KołakSzczęśl* B2v; Pan IEZVS [...] iest y prawdą náłzą ktora pochybić nie może. *SkarKaz* 552b, 1a.

[*Zwrot*: »nadzieja [kogo] pochybiła«: Vae mihero mihi quanta de łpe decidi. Biedá mnie vbogiemu iáka mie nádzieią pochybiłá. *TerentMatKęł* G4.]

b. *Prawdopodobnie: Oszukać, zwieść [kogo (A), czego] (1)* : a on [*hospodar Stefan*] bil Tvrczin thelko wnałze schathy obleczon [...], any rołzvmyley ye⁸⁰ chitrołczy y swoye pohybil y they vbogyey zymeye *LibLeg* 6/190v.

c. [*Nie spełnić przyrzeczenia [czym]*]: iž ták Báłzy Budzynłkiemu przyrzekł/ że Orator/ ktorego miał polłác/ bez pochyby około początku Grudniá w Budzyniu miał być/ przetoby nie rad/ áby Turcy przyczynę mieli/ tákże łwym obietnicam dołyc nie czynić/ iełliby fie czáłem pochybiłó. *BusLic* [1]v.]

7. [*Nie osiągnąć zamierzonego celu*]: Ktho łkarb zbiera złym ięzikiem: ten pochybi [*vanus et excors est Vulg Prov* 21/6] y vpadnie miedzi vmarłe. *Ekonom* L.

pochybić kogo, czego: Herod dał pobić włzytki dziatki mále [...] ale [...] matká Pánná Maria z Iozefem/ vcieklá do Egiptu [...]: Poználi tedy Czárći/ przez znáki y cudá/ [...] iž Herod pochybił Iełulá *PostępekPrCzart* 43v; Rybkę ná wędę żywiuśienką wśćibię/ To iuz tám wielkiey ryby niepochybię. Szczuká lub okuń [...]/ Porwą też czáłem rybeczkę węgórze. *BielawMyśl* F2v.]

Synonimy: 2. *oblądzić się, pobłądzić*; 3. *omylić się, pomylić się*; 5. *omieszkać, ugrzeszyć, zamieszkać, zaniechać, zaniedbać*; 6. *zawieść*.

Formacje współrdzenne cf CHYBIĆ.

Cf **POCHYBIENIE**

MF, SBu